

Beroepseer Nieuwsbrief

Digitale nieuwsbrief van de Stichting Beroepseer

No 2 – december 2007

Werken met moed en vertrouwen

www.beroepseer.nl

Website van Stichting BeroepsEer is vernieuwd

De Stichting BeroepsEer wil alle belangstellenden en sympathisanten graag goed informeren en tevens aanmoedigen om actief aan het platform op de website deel te nemen. Daarom is de website **beroepseer.nl** vernieuwd. De site bevat meer informatie, is toegankelijker en overzichtelijker.

U kunt meteen naar uw eigen werkveld

Wat houdt uw collega's in het veld bezig? Meteen op de homepage van de website kunt u doorklikken naar de rubrieken van uw eigen werkgebied. U ziet in één oogopslag wat er in uw sector met beroepstrots gebeurt en u kunt met andere mensen in uw werkgebied van gedachten wisselen. Op het sectordeel kunt u ook relevante publicaties en video's vinden.

De Stichting hoopt dat de vernieuwde website van BeroepsEer u aanmoedigt ook zelf een bijdrage of reactie te plaatsen. Momenteel zijn bij de sectoren Zorg, Thuiszorg, Jeugdzorg, Ziekenhuis, GGZ, Verpleging en Verzorging, Onderwijs en Middelbaar Onderwijs al enige berichten geplaatst. Zo wordt in de sector Jeugdzorg uw mening gevraagd over de recente maatregelen van minister Rouvoet van Jeugd en Gezin om de bureaucratie aan te pakken. Zullen deze maatregelen helpen? Bij de sector Middelbaar Onderwijs is een vraag gepost over competentiegericht onderwijs.

De website bevat meer actuele informatie

Welke activiteiten staan op de agenda? Wat is er onlangs gebeurd? Alle berichten hierover zijn nu verzameld in de rubriek **Nieuws**. U vindt hier bijvoorbeeld verslagen van conferenties, interviews, aankondigingen, opvattingen en reacties.

Op de homepage staat het belangrijkste nieuws. Een compleet overzicht van de nieuwsberichten is te vinden in de rubriek **Welkom > Nieuws**. Het accent ligt op actualiteit, maar ook oudere informatie wordt bewaard. Die vindt u in de subrubriek **Archief**.

De videoboodschappen zijn populair. Waar op de site u zich ook bevindt, u kunt meteen naar de video's, die overzichtelijk op sector zijn ingedeeld.

De website geeft uitleg over de activiteiten die u zelf kunt ontplooiën

De website is in de eerste plaats een platform. Iedereen die iets kwijt wil over beroepseer of actief wil worden om de beroepstrots op de kaart te krijgen, kan op beroepseer.nl terecht. Bijvoorbeeld door verhalen en filmpjes op de site te plaatsen. Door te reageren op verhalen van anderen. Door een oproep te doen. Of door de aandacht op een evenement te vestigen.

Op de site staat een uitgebreide handleiding waarin wordt uitgelegd hoe u deelnemer kunt worden, wat het deelnemerschap inhoudt, hoe u met anderen informatie kunt uitwisselen, hoe u berichten en filmpjes kunt plaatsen, en hoe de Stichting ondersteuning kan bieden. Op de homepage kunt u deze handleiding met één muisklik oproepen.

Als u een tekst hebt geplaatst op de groepsblog, wilt u misschien op een later tijdstip nieuws aan het bericht toevoegen, of verouderde informatie wijzigen. Dat is vanaf nu mogelijk.

Als u zich aanmeldt als deelnemer worden de door u verstrekte gegevens opgeslagen. Met deze gegevens gaan wij zorgvuldig om. Ze worden niet doorgegeven of doorverkocht aan derden. U kunt uw eigen profiel inzien, en de gegevens, bijvoorbeeld uw organisatie, te allen tijde wijzigen.

U krijgt een beeld van de activiteiten van de Stichting

Het bestuur van BeroepsEer heeft de afgelopen tijd niet stilgezeten. De Stichting is benaderd om deel te nemen aan conferenties, symposia, debatten en bijeenkomsten. Ook staan er nieuwe activiteiten op de agenda. In de rubriek **Over ons** kunt u daar kennis van nemen.

Stichting BeroepsEer gaat op 1 mei 2008 weer een Dag van de Beroepseer organiseren. Daarnaast zijn er plannen de Ronde Tafelgesprekken die in 2007 plaatsvonden over de invoering van de WMO, de Wet maatschappelijke ondersteuning, te vertalen naar andere aandachtsgebieden, zoals de introductie van competentiegericht onderwijs in het mbo.

Ondersteuning van uw initiatief

Wilt u weten hoe de Stichting behulpzaam kan zijn om uw initiatieven te realiseren om de beroepstrots in uw werkveld terug te brengen? Ook daarover is informatie op de site te vinden. De Stichting denkt met u mee. Zo organiseert de Stichting bijeenkomsten waar beroepsgroepen samen aan de slag gaan met vertegenwoordigers van de Overheid en andere instellingen om de problemen te analyseren en naar oplossingen te zoeken.

Naar de homepage	http://beroepseer.nl
Naar uw werkgebied	http://beroepseer.nl/sector/
Naar nieuws	http://beroepseer.nl/blog/
Naar de activiteiten van de Stichting	http://beroepseer.nl/overons/
Naar de handleiding	http://beroepseer.nl/doemee/help

Minister A. Klink, Staatssecretaris J. Bussemaker, Minister R. Plasterk, Staatssecretaris M. van Bijsterveldt

Persoonlijke videoboodschappen van vier bewindslieden op 1 mei - Dag van Beroepseer met oproep om te reageren

1 mei was dit jaar niet alleen de Dag van de Arbeid maar ook **de Dag van Beroepseer**. We startten die dag de actie "Adviseer het kabinet over beroepseer" op de homepage van de website www.beroepseer.nl

In een persoonlijke videoboodschap deden vier bewindslieden rechtstreeks een oproep aan al degenen die in de knoop zitten met hun beroepseer om te reageren en suggesties en ideeën aan te dragen over hoe het beter kan.

De videoboodschap kwam van Minister Plasterk en Staatssecretaris Van Bijsterveldt van het Ministerie van Onderwijs en van minister Klink en Staatssecretaris Bussemaker van het Ministerie van Volksgezondheid.

De bewindslieden begonnen de oproep met hun eigen definitie van beroepseer.

Tot 19 juni 2007 kon men reageren, waarna alle binnengekomen reacties werden gebundeld en samengevat in Beroepseer-punten en Beroepseer-oplossingen en met een begeleidende brief naar de ministeries gestuurd. Alle reacties kunt u lezen op de website van beroepseer, evenals de antwoorden van de ministeries.

De video's zijn te zien op: www.beroepseer.nl/videos/

De bundelingen van reacties en het antwoord van de ministeries vindt u onder Publicaties op de website:

www.beroepseer.nl/publicaties/AdviseerhetkabinetVWSfin.doc

www.beroepseer.nl/publicaties/AdviseerhetkabinetOCWfin.doc

www.beroepseer.nl/publicaties/plasterkreageert.pdf

www.beroepseer.nl/publicaties/VWS%20briefdef.pdf

Staatssecretaris Jet Bussemaker gaf op 1 mei 2007 in verzorgingstehuis Het Schouw in Amsterdam een toespraak voor inwoners en zorgverleners, waarin zij haar visie op ouderenzorg uiteenzette en erop wees dat: "... 1 mei niet alleen de Dag van de Arbeid, maar vanaf vandaag ook de Dag van de Beroepseer is, en die dag is speciaal in het leven geroepen voor werkers in de zorg en het onderwijs, en in andere sectoren, om weer trots te zijn op het werk dat jullie doen".

(foto: Rechts de staatssecretaris met naast haar een inwonster van Het Schouw)

Focusgroepen Het Echte Werk en praktijkstages voor ambtenaren

Op 7 december 2006 ontmoetten achtentwintig mensen elkaar in Molen de Ster in Utrecht voor een open gesprek over vakmanschap en regelgeving. Ze waren afkomstig uit diverse sectoren: zorg, onderwijs, politie, welzijnswerk en rechtspraak.

De ontmoeting vond plaats op uitnodiging van twee ambtenaren van het ministerie van Binnenlandse Zaken - BZK - en de Stichting Beroepseer, en werd mede georganiseerd door Bureau Echte Welvaart. Doel was professionals te horen over de realiteit van hun dagelijkse werk en de bureaucratie. Wat zien zij als de kern van hun werk en welke rol spelen regels en administratieve verplichtingen daarin?

Een scala aan onderwerpen passeerde de revue: de opmars van de managers, de toegenomen maatschappelijke eisen met vragen daarover, de verantwoording die meer gericht is op efficiëntie dan op kwaliteit en effectiviteit op langere termijn, het te ver doorgevoerde gelijkheidsprincipe, de afstand tussen beleid en praktijk, de effecten van marktwerking en privatisering, de beroepseer vroeger en nu.

Het was verrassend om vanuit verschillende posities, dwars door de sectoren heen, inzichten met elkaar te delen en de diepere oorzaken van de gesignaleerde knelpunten op te sporen. Een paar saillante uitspraken: "Regels, dat is eigenlijk gestold wantrouwen", "Persoonlijke aandacht is geen factor die verzekeraars vergoeden, terwijl dat erg belangrijk is voor patiënten". "Controlemechanismen, zoals de herhaalde intakes in een zorg-keten, zijn heel erg duur". En: "Er is sprake van een sfeerverandering en toenemende onzekerheid bij professionals op de werkvloer".

Een van de ambtenaren van het Ministerie van BZK was Herman Scholten. Hij is projectleider van het programma Administratieve Lastenverlichting en heeft van zijn ministerie de opdracht gekregen om tot vermindering van de druk van administratieve verplichtingen en andere bureaucratische overlast voor professionals te komen. Op de vraag van iemand: "Hoe dat zou moeten?", antwoordde hij: "Dat zou kwantitatief kunnen: kijken naar hoeveel regels er nu zijn en hoeveel er daarvan weg zouden kunnen. Maar liever ga ik het ook op de werkvloer vragen. Een mensgerichte aanpak, want verhalen maken meer indruk dan procenten en metingen. Er is een combinatie van die twee nodig".

Het initiatief kreeg in 2007 een vervolg met focusgroepen per sector, met de bedoeling dieper in te gaan op de geconstateerde problemen.

Er werden drie focusgroepen Het Echte Werk gevormd: Het Echte Werk voor Veiligheid met ambtenaren van het Ministerie van Justitie, politie, rechterlijke macht en het Openbaar Ministerie (twintig deelnemers); Het Echte werk voor de Zorg met ambtenaren van het Ministerie van VWS en hulpverleners uit de thuiszorg, verpleeghuizen, ziekenhuizen, jeugdzorg, gehandicaptenzorg en de geestelijke gezondheidszorg - GGZ (veertig deelnemers); Het Echte Werk voor het Onderwijs met ambtenaren van het Ministerie van OCW en leerkrachten uit het basis-, middelbaar, voortgezet en hoger onderwijs, (tweeëndertig deelnemers). Vooral de overmatige bureaucratie in het werk stond centraal op deze bijeenkomsten die in resp. maart, april en mei 2007 voor het eerst plaatsvonden. Elke bijeenkomst bevatte diverse gespreksronden waarbij de dialoog tussen ambtenaren en professionals centraal stond.

In de gespreksronden van de Focusgroep Het Echte Werk voor de Zorg kwam een opmerkelijk suggestie: ambtenaren de gelegenheid bieden een aantal dagdelen stage te lopen op een werkplek in de zorg. Het Ministerie van Volksgezondheid stemde in met dit idee. Minister Klink en staatssecretaris Bussemaker bevalen de stages van harte aan. Ze schreven: "De professional in de zorg heeft onze speciale aandacht. Wij willen de professional voldoende ruimte en vertrouwen geven om zijn of haar vak goed uit te oefenen en daarmee kwalitatief goede zorg aan patiënten en cliënten te bieden. Daarom is heel belangrijk dat we goed rekenschap geven van de impact van nieuwe regels".

In een wervende brief nodigde het Ministerie zijn beleidsambtenaren uit deel te nemen aan het project "Uitvoering goed geregeld" en enkele dagdelen mee te lopen op de werkvloer: om verder te gaan dan een werkbezoek en je echt te verplaatsen in de ander. Uiteindelijk hebben elf mensen deelgenomen aan "Uitvoering goed geregeld" en een stageplek gevonden in de periode augustus - december 2007, die begon met een afspraak tussen een individuele VWS-beleidsmedewerker of -leidinggevende en een beroepskracht uit de zorg. Alle betrokkenen vonden het experiment van de stages voor herhaling en verbreding vatbaar. Ook andersom, het afleggen van een tegenbezoek van professionals aan het ministerie, om ook daar eens in de keuken te kijken. Bekijk de videofilms over Het Echte Werk: www.beroepseer.nl/videos/

Beroepseer in het nieuws

- ◆ “Geef mensen op de werkvloer de ruimte”, Gids Signaal, 31 december 2006
- ◆ “Dag van de beroepseer”, De Telegraaf, 28 april 2007
- ◆ “Tussen berusten en vertrekken zit een scala aan mogelijkheden” - Verslag symposium Gekooide professie, door Michael Amsman, De Stentor, 22 mei 2007
- ◆ “Geef de professional de ruimte”, Tijdschrift voor verpleegkundigen, 31 augustus 2007
- ◆ “Professionals lopen stuk op procedures die niemand wil”, PM - Hèt magazine voor de overheid, 25 oktober 2007
- ◆ “Cijferziekte en registratiegekte verpesten werksfeer”, Dagblad De Pers, 29 okt. 2007
- ◆ “Van Beroepszeer naar beroepseer”, interview met Alexandrien van der Burgt in Staatscourant nr 216 van 7 november 2007.

Genoeg is genoeg *Manifest GGz*

Op 10 november 2006 vond er in de GGZ instelling Oost-Brabant in Rosmalen een publiek zorgdebat plaats, georganiseerd door de Stichting beroepseer samen met de ondernemingsraden van instellingen van de Geestelijke Gezondheidszorg: GGZ Eindhoven, GGZ Reinier van Arkel Groep, GGZ Midden-Brabant, GGZ Breda, GGZ Noord en Midden Limburg, GGZ De Gelderse Roos, GGZ Forum Nijmegen, GGZ De Grote Rivieren, GGZ Noord-Holland/Noord en GGZ Oost-Brabant. Debatleider was Thijs Jansen van de Stichting Beroepseer.

Aanzet tot het debat was het Manifest “Genoeg is genoeg” dat tien ondernemingsraden en een aantal cliëntenraden uit de Geestelijke Gezondheidszorg - die meer dan 24.000 werknemers vertegenwoordigen en even zoveel cliënten - eind oktober 2006 lanceerden. Het Manifest moet een halt toeroepen aan ontwikkelingen die de kwaliteit van de dienstverlening en de professionaliteit van de dienstverlener op een onaanvaardbare manier onder druk zetten. Het Manifest is een krachtig initiatief om aan de slag te gaan met acties voor een betere zorg met sterk gemotiveerde en goed toegeruste professionals.

In het Manifest staan gemeenschappelijke actiepunten en mogelijke oplossingen aangegeven en worden partijen genoemd die de acties kunnen en willen ondersteunen. Maar het Manifest is ook bedoeld als stimulans voor elke medewerker, elke Onderdeelcommissie en Ondernemingsraad om zelf in de eigen situatie, samen met anderen, acties te gaan voeren: Voor een betere zorg met gerespecteerde professionals. Binnen een week na lancering kwamen er al meer dan duizend steunbetuigingen binnen vanuit heel Nederland en vanuit alle geledingen van de geestelijke gezondheidszorg, van psychiater tot verpleegkundige, van traject- en woonbegeleider tot afdelingshoofd en teamleider.

Harrie Rovers, destijds voorzitter (en nu met pensioen) van de ondernemingsraad GGz Oost-Brabant, initiatiefnemer en een van de drijvende krachten achter het Manifest, leidde het debat over de zorg in. Inmiddels hebben meer dan 13.000 mensen gereageerd op het Manifest.

Deelnemers aan het debat vanuit de politiek waren Peter Omtzigt, Tweede Kamerlid voor het CDA, Henk van Gerven, lid van het landelijk partijbestuur van de SP als vertegenwoordiger van de provincie Noord-Brabant en kandidaat Tweede Kamerlid, en Gemma van Heusden-Wienen, kandidaat Tweede Kamerlid voor de VVD.

Vervolgens namen deel oud-generaal Jan Willem Brinkman, interim-bestuurder van ziekenhuizen en auteur van een proefschrift over het moderne militaire besturingsmodel in het Nederlandse ziekenhuisstelsel, Jos de Beer, directeur van GGz Nederland, Paul Spronken, voorzitter Raad van Bestuur van de Reinier van Arkel Groep en vice-voorzitter van GGz Nederland, Riny Bukkems, voorzitter OR-GGz Noord en Midden Limburg, Mevrouw M.W.H. Steemers van Winkoop, directeur van de christelijke vereniging van zorgaanbieders Reliëf, Carien van Mil, voorzitter cliëntenraad GGZ Oost-Brabant.

Op 4 mei 2007 kwam de Actiegroep weer bijeen en op 30 mei 2007 volgde een Manifestbijeenkomst van ABVA KABO FNV, waarop besloten werd de vereniging Genoeg is Genoeg op te richten. Een stuurgroep is momenteel bezig met de voorbereiding. Door pensionering van enkele betrokkenen en veranderingen in ondernemingsraden, duurt de oprichting iets langer dan gepland, maar in 2008 zal de vereniging er zijn en wordt een bestuur gekozen.

Zie ook: www.johngraafmans.web-log.nl/

Wet Maatschappelijke Ondersteuning - WMO

Op 1 januari 2007 werd de WMO – Wet Maatschappelijke Ondersteuning – ingevoerd. Dat de invoering van deze wet niet zonder slag of stoot zou gaan, was te verwachten, en dat er hindernissen genomen moesten worden, wekt ook geen verbazing. Maar dat er duizenden ontslagen dreigen in de thuiszorg en dat thuiszorgmedewerkers in complete verwarring verkeren over hun toekomst, had men niet verwacht.

Ook de cliënten en patiënten maken zich zorgen; sommigen van hen raken zelfs in paniek. Uit verhalen bleek bijvoorbeeld dat cliënten verstrikt raken in bureaucratische rompslomp en door een ongelukkig geformuleerde brief van de gemeente veronderstellen dat ze zonder hulp komen te zitten gedurende een bepaalde periode of met minder zorg genoeg moeten nemen. Een groot deel maakt zich zorgen of de vertrouwde hulp die ze al jaren hebben, wel kan blijven. Als reactie hierop zijn er al diverse demonstraties geweest waaraan huishoudelijke hulpen, verzorgenden, cliënten en patiënten, vakbonden, politieke partijen en ouderenbonden gezamenlijk deelnamen. Een grote demonstratie vond plaats op 3 oktober 2007 voor het gebouw van de Tweede Kamer in Den Haag - "Stop uitverkoop Thuiszorg" - waaraan circa drieduizend actievoerders deelnamen.

Werkers in de thuiszorg hebben actiegroepen opgericht. De Actiegroep WMO uit Drente bijvoorbeeld heeft in het voorjaar een gesprek gehad met ambtenaren van het Ministerie van VWS over dreigende ontslagen van personeel en verontruste ouderen, maar is er niet van overtuigd of hun boodschap wel goed is overgekomen. De groep heeft zich aangemeld op de website van Beroepseer. Als u wilt meedoen, klik op:
<http://beroepseer.nl/doemee/groepen/19>

Feit is ook dat een deel van de thuiszorgmedewerkers hun beroep eraan heeft gegeven of erover denkt dat binnenkort te gaan doen, als ze "gedegradeerd" worden tot alfhulp. Regelmatig is te horen van verzorgenden en huishoudelijke hulpen dat hun beroep wordt uitgehouden en dat ze hun werk niet meer naar eer en geweten kunnen doen. De splitsing die in de zorg/hulpverlening is gekomen sinds de invoering van de WMO heeft geleid tot versnippering en de cliënten zijn de dupe. Sommigen krijgen wel drie verschillende hulpen over de vloer voor verschillende diensten. Er is gezegd dat gemeenten voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten en zorg zo goedkoop mogelijk "inkopen", daarbij niet lettend op kwaliteit en competentie. Hetzelfde geldt voor de zorginstellingen. Zij zouden alleen nog maar letten op de financiën. Daar komt nog bij

dat er directeuren zijn die exorbitant hoge salarissen ontvangen. Iemand had het over een onnodige verbouwing van een kantoor van een zorgaanbieder dat twee jaar daarvoor ook al opgeknapt was.

Door al deze problemen, en het wantrouwen, dreigt het doel van de WMO geheel ondergesneeuwd te worden.

Want, wat was nu oorspronkelijk de bedoeling van de WMO? De bedoeling was niet alleen de zorg te verbeteren en de kosten te verlagen maar ook dat inwoners, als ze oud en gebrekkig worden, zo lang mogelijk in hun eigen wijk zouden kunnen blijven wonen. De WMO maakt deel uit van de contourennota die uitgaat van de bouw van een *civil society*: mensen moeten eigen verantwoordelijkheden nemen, zichzelf organiseren, daarbij eventueel ondersteund door gemeentelijk welzijnswerk.

Steun van gemeentewege aan vrijwilligerswerk/mantelzorg en opbouw van een infrastructuur met projecten om bijvoorbeeld eenzaamheid te voorkomen, spelen daarbij een belangrijke rol. Gemeenten kwamen met het idee van één loket voor alle vormen van hulp en zorg en wezen op de kansen kwetsbare mensen extra ondersteuning te bieden en de leefbaarheid in de wijk te vergroten. Er zouden nieuwe combinaties van hulp en zorg ontstaan en burgers konden hun creativiteit daarop loslaten. De WMO zou ook een doorbraak kunnen betekenen voor de lokale ontschotting tussen de verschillende sectoren in de gezondheidszorg.

Tegen al deze goede bedoelingen steken de protesten tegen de nieuwe wet schril af. Een steeds terugkomend verwijt is dat de drie partijen - het ministerie van VWS, de gemeente en de zorgaanbieder - de verantwoordelijkheid op elkaar afschuiven.

Het doel van de WMO lijkt uit het oog verdwenen. We horen steeds meer dat de zorg zich niet zo goed leent voor marktwerking. Het menselijke element dreigt te verdwijnen in de zorg, de nadruk ligt teveel op geld en efficiëntie. De mens dient centraal te staan in de zorg en mag niet worden weggedrukt door kille rekenmeesters en teveel op commercie gerichte instellingen. Laten we de zorg vooral menselijk houden, is de roep van velen.

De punten waarmee de WMO worstelt kwamen aan de orde op de door de Stichting Beroepseer georganiseerde WMO-Ronde Tafel-bijeenkomst in Utrecht op 14 december 2007 o.l.v. de nationale ombudsman, Alex Brenninkmeijer.

Twaalf mensen namen eraan deel, onder wie huishoudelijke hulpen, directeuren van thuiszorgorganisaties, een beleidsmedewerker van het Ministerie van VWS, een wethouder, een gemeenteraadslid en een gemeentelijke beleidsambtenaar. De besprekingen zullen voortgang vinden in 2008. De stichting Beroepseer houdt u op de hoogte van de ontwikkelingen.

*Guus Cruts,
strijder voor de beroepseer en
ondertekenaar van de
Mission Statement*

*Foto geplaatst op homepage
beroepseer.nl
zomer 2007*

Geboeide handen op de rug en een vogelkooi stonden symbool voor het symposium “Gekooide professie? – samen werken aan beroepseer” in de Hogeschool Windesheim te Zwolle op 21 mei 2007. Het symposium was georganiseerd door de Rotary club Zwolle-Noord in samenwerking met de Stichting Beroepseer en de Christelijke Hogeschool Windesheim. Circa honderdvijftig mensen met verschillende beroepen en functies kwamen erop af: verpleegkundigen, psychiaters, psychologen, artsen, dieren- en veeartsen, boeren, veehouders, onderwijzers, leraren, ondernemers, directeuren en managers. In zijn introductie stak gespreksleider Bert Looper van de Rotary club meteen van wal en zei dat de deelnemers aan het symposium deel uitmaakten van een brede maatschappelijke beweging waarin het om niets meer en niets minder ging dan om arbeidsvreugde, ontplooiing en beroepseer. Deze komen steeds meer in het gedrang door regelgeving en abnormale werkdruk. Mensen met een beroep vinden dat ze hun werk niet meer goed en naar eigen eer en geweten kunnen uitoefenen, hun vakmanschap wordt niet voldoende gewaardeerd en wordt zelfs aangetast. Ze voelen zich gekooid. De bedoeling van het symposium was sleutels te vinden om kooien te openen.

Sprekers waren: Thijs Jansen van de Stichting Beoepseer, René Paas, voorzitter van het CNV, Marjanne Sint, voorzitter van de Raad van Bestuur van de Isala klinieken, Hein Dijkstra, vice-voorzitter College van Bestuur Hogeschool Windesheim, Trudy Huisman, directeur Rabobank IJsseldelta en Wim van den Brink, neurochirurg.

Als eerste sprak Thijs Jansen. Hij maakte de balans op sinds de publicatie van het boek “Van Beroepszeer naar beroepseer” in de zomer van 2005, dat hij samen met Dorien Pessers en Gabriël van den Brink redigeerde en dat bijdragen bevatte van diverse auteurs, onder wie Ad Verbrugge en Geert Mak. Het boek sloeg in als een bom en werd vier keer herdrukt. Een maatschappelijke onderstroom was geraakt die zich na oprichting van de Stichting Beroepseer en de conferentie “Van Beroepszeer naar beroepseer” in Den Haag in april 2006 begon te manifesteren. De Stichting Beroepseer werd opgericht met doel het gebrek aan ruimte van professionals en de malaise van de beroepseer te thematiseren en een steentje bij te dragen aan veranderingen. Het boek is een beetje bekend komen te staan als het fors inbeuken op managers die van veel misstanden de schuld kregen. Maar, aldus Thijs Jansen, de beweging heeft zich ontwikkeld en het is niet zo dat managers alleen de oorzaak zijn van het kooien van de vakman en de vakvrouw. Mensen met alle mogelijk beroepen ondertekenden het *Mission Statement* van de stichting, onder wie ook managers.

Thijs Jansen: Zes thema's van beroepsZeer

Na twee jaar ziet Thijs Jansen een aantal ontwikkelingen van het beroepszeer, waarin zes thema's te onderscheiden zijn:

1. Toenemende formulieren en toenemende bureaucratie. Iemand schreef op de website van de stichting dat er cijferziekte en registratiegekte heerst. Daarachter schuilt een enorme controlemachine die nog steeds uitdijt. Registratie en gecontroleerd worden zijn aan de orde van de dag.
2. Toenemende werkdruk. Een recent onderzoek van TNO toont aan dat achttien procent van het personeel in Nederland zich ernstig zorgen maakt over de toenemende

werkdruk. In de zorg en het onderwijs is dat percentage nog hoger, vijftientig procent.

3. Professionals hebben het gevoel dat ze niet gezien worden. Er is een soort minachting voor hen, er wordt relatief weinig rekening met hun gehouden. De professional wordt naar zijn gevoel gereduceerd tot een soort uitvoerder van plannen die anderen bedenken en waarop hij weinig invloed kan uitoefenen.

4. Er moet steeds efficiënter gewerkt worden, voor steeds minder geld. Wanneer is het nu genoeg? is de vertwijfelde vraag. We gaan maar door. Er is een contrast tussen geld dat er is voor het werk op de werkvloer en voor de top, raden en colleges van bestuur. Waar ligt de grens?

5. Een nieuwe taal is dominant geworden, een bedrijfstaal en een markttaal, waarin het niet meer gaat over patiënten helpen, maar over het omhooggaan van de productie. Niet meer over samenwerken met anderen, maar over stroomlijnen van de opleiding. Het gaat alleen nog maar over competitie en concurrentie, maar volgens sommigen lenen onderwijs en zorg, publieke en semi- publieke sectoren zich niet voor marktdenken. Waar blijft de menselijke taal waarin sprake is van bezieling?

6. Veranderingen worden de afgelopen jaren in toenemende mate van bovenaf en zonder zeggenschap van de werkvloer doorgedrukt, wat veel cynisme en burnout heeft veroorzaakt, met name in het onderwijs. Het echte werk en de betrokkenheid raken verloren.

Er is een verschuiving van een cultuur van vertrouwen, betrokkenheid en stabiliteit naar een cultuur van controle, afrekenen en wantrouwen. De publieke en semi-publieke sectoren zijn door o.a. schaalvergroting en concurrentie, onderhevig aan een soort permanente revolutie. Telkens weer moet er veranderd worden en moet er weer ingespeeld worden op nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen. De veranderzucht is misschien wel een van de belangrijkste oorzaken van beroepszeer.

Deze problemen worden niet opgelost door zwart-wit denken en de wereld in te delen in elkaar vijandige groepen. Politici zijn geen zakkenvullers, managers zijn niet de boosdoeners, professionals zijn geen heiligen. Thijs Jansen vervolgt: "We moeten niet blijven volharden in vijanddenken en ons niet in loopgraven verschansen, want zo komen we er nooit uit. De Stichting Beroepseer doet haar uiterste best zowel raden van bestuur, colleges van bestuur en managers politiek te betrekken bij oplossingen en in ieder geval de ontwikkelingen aan de kaak te stellen. Het gaat om dialoog.

We hebben het afgelopen jaar bij de Stichting Beroepseer ontdekt dat het spreekwoord 'Spreken is zilver, zwijgen is goud' niet geldt. Voor ons is spreken goud. We hebben gemerkt dat er een grote zwijgende meerderheid in Nederland is die zich enorm opwindt en dat er veel angst is bij mensen. Want zo kunnen we het noemen, angst. De mensen zijn cynisch en lethargisch geworden en voelen niet meer de behoefte zich met de problemen te bemoeien. Er is een zwijgende meerderheid die in stilte lijdt en zich niet durft uit te spreken en bij zichzelf denkt: het heeft geen zin meer.

Dat er nog wel mensen zijn die zich weren, blijkt uit het aantal nieuwe clubs. In de Geestelijke Gezondheidszorg - GGZ - bijvoorbeeld, hebben psychiaters, psychologen en verplegers een Manifest uitgegeven en een actiegroep gevormd. Daar is verder De Vrije Psych, de actiegroep WMO - Wet Maatschappelijke Ondersteuning -, de Vrije Huisarts en de BON, Beter Onderwijs Nederland van Ad Verbrugge.

De Stichting Beroepseer heeft ook enkele groepen van professionals en ambtenaren van o.a. het Ministerie van Binnenlandse Zaken bijeengebracht voor diverse gespreksronden. En in mei van dit jaar startten we een actie op onze website waarin twee ministers en twee staatssecretarissen van resp. het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap mensen uit het veld uitnodigden hen te adviseren over wat er de komende vier jaar moet gebeuren op het gebied van de beroepseer.

Door onze projecten zijn ambtenaren nu ideeën aan het ontwikkelen om terug naar de werkvloer te gaan, om te kijken hoe de regelgeving in de praktijk uitwerkt. We maken digitale netwerken, instrumenten om je te organiseren, en we organiseren gesprekken binnen bedrijven en instellingen waar de kloof tussen de top en de basis danig is verstoord". Met een passend citaat van de joodse wetgeleerde Hillel besloot Jansen zijn verhaal: "Als ik niet in mijn naam spreek, wie zal het dan doen? Als ik alleen in mijn naam spreek, wie ben ik dan? En als wij onze stem niet laten horen, wie zal het dan doen? En als we dat niet nu doen, wanneer dan wel?"

Lees het hele verslag op de website <http://beroepseer.nl/overons/publicaties>

Wat bezielt politiemensen?

De titel spreekt voor zich. In het boekje “Wat bezielt politiemensen? – De Ithaka-beweging: op zoek naar de essenties van politiewerk”, wordt verteld hoe de Ithaka-beweging in 2005 ontstond uit een groep van politiemensen die in een programma voor de School voor Politie Leiderschap, onderdeel van de Politieacademie, op zoek ging naar een antwoord op vragen naar de essentie van politiewerk. De benaming Ithaka is ontleend aan het verhaal van Homeros waarin de Griekse held Odysseus na een lange reis van omzwervingen en beproevingen uiteindelijk weer thuis komt, in Ithaka, waar zijn vrouw Penelope nog steeds op hem wacht. De Ithaka-beweging heeft ook een reis gemaakt om te onderzoeken vanuit welke innerlijke overtuiging en bezieling politiemensen zich verbonden voelen met de taak die zij hebben in de samenleving.

De afgelopen zestig jaar is er veel veranderd in de samenleving, zo ook bij de politie. De politie is ontegenzeggelijk een professionelere organisatie geworden, de mensen zijn beter opgeleid, de middelen gemoderniseerd, de machtsverhouding met de burger is verschoven. Maar wat bleef bij dit alles hetzelfde?

In de zoektocht van Ithaka naar de “tijdloze taak” van de politie kwam men tot de conclusie dat er in essentie aan de maatschappelijke bijdrage van de politie niet veel is veranderd.

Het hart van het politiewerk is nog steeds de inzet voor mensen die hulp nodig hebben en orde aanbrengen waar wanorde het samenleven bedreigt. De politie is onverschrokken dienstbaar aan veiligheid en leefbaarheid en daarin schuilt de essentie van politiewerk. Daarin toont zich ook de bezieling van de politieman.

Die essentie is evenwel niet altijd - voldoende - zichtbaar in de samenleving. De opgave is dan ook daar verandering in te brengen en bijvoorbeeld de concrete ontmoeting met burgers, de kern van het politievak, voor het voetlicht te brengen. De vraag aan politiemensen eens iets te vertellen over wat hun vak zo mooi en waardevol maakt, levert stevast een verhaal op waarin de ontmoeting centraal staat. Vraag burgers wat ze van de politie vinden en ook zij vertellen een verhaal van een ontmoeting. In essentie gaat het bij politiewerk om de kwaliteit van de ontmoeting.

In ontmoetingen van burgers en politiemensen wordt de legitimiteit van het politiewerk gecreëerd of verspeeld. Burgers hebben er behoefte aan te ervaren dat zij leven in een rechtvaardige wereld. Voor politiemensen vormt “rechtvaardigheid met gevoel” de waarde van hun vak. Het gaat er nu om die waarde de ruimte te geven en sterker tot uitdrukking te brengen in het politievak. Daarbij moet worden vermeden dat je vak uitoefenen, dus een competente politieman zijn, niet door verkeerd management wordt gekneveld. Kneveling gebeurt bijvoorbeeld door het extreem najagen van prestaties die gemeten kunnen worden. Het koste wat kost leveren van prestaties haalt het hart weg uit het echte politiewerk.

“Wat bezielt politiemensen?” is geen wetenschappelijk onderzoekswerk, maar is het verhaal van de politie waarin herbevestigd wordt wat iedereen weet of aanvoelt. Politie van -vrouw zijn is een beroep en men weet in feite heel goed waar het om gaat. “Waarom gaan we daar dan niet voor staan?”, is de vraag die de Ithaka-beweging zich stelt. Achter het onbehagen over de huidige ontwikkelingen in het politieapparaat schuilt een onbehagen over het (eigen) politieleiderschap. Om dat onbehagen te bestrijden, is Ithaka ontstaan. Aan de hand van de narratieve methode, het vertellen van de levensloop en de eigen ontwikkelingsgang, of dat nu van een individu, een organisatie of een grote gemeenschap is, wordt de essentie blootgelegd.

“Wat bezielt politiemensen? – De Ithaka-beweging: op zoek naar de essenties van politiewerk” (2006), 40 pag., is een uitgave in de reeks “Blauwe Denkers” van de School voor Politieleiderschap (SPL). Bijdragen zijn van de hand van drs Jan Nap, programmamanager SPL, drs. Jaco van Hoorn, districtschef Hollands-Midden, Helmoed Wierda, directeur Politie Kennemerland, Lieke Sievers, directeur Bedrijfsvoering IJsseliland, allen lid van de Ithaka-beweging.

Prof. Dr. Cees Zwart gaf adviezen over toepassing van de narratieve methode die aan het slot van het boekje zijn opgenomen, gevolgd door de namen van deelnemers van de Ithaka-beweging. Meer informatie over het boek, de Ithaka-beweging en de mogelijkheden tot deelname:

School voor Politie Leiderschap, tel. 0575- 580057, e-mail: spl@politieacademie.nl

Administratieve Lastenvermindering

In oktober 2007 verscheen het document **Administratieve Lastenvermindering voor Professionals in de (semi-)Publieke Sector** van het ministerie van Binnenlandse Zaken met een plan van aanpak en doelstellingen. Eerder verscheen een plan van aanpak voor burgers en voor organisaties.

Het kabinet Balkenende-IV wil de registratieverplichtingen van professionals die werken in de (semi-) publieke sector, zoals leraren en agenten, terugdringen. Dit leidt niet alleen tot beter gemotiveerd en beter presterend overheidspersoneel, maar ook tot een betere dienstverlening.

Het kabinet komt met dit project tegemoet aan de onvrede bij uitvoerend overheidspersoneel over de tijd die zij kwijt zijn met het voldoen aan monitor- en registratieverplichtingen. Deze onvrede blijkt onder andere uit de gesprekken die tijdens de 100-dagen campagne van het kabinet zijn gevoerd, maar leeft al langer. De afgelopen jaren is er door verschillende specialisten en politieke commentatoren op gewezen dat politieagenten, onderwijzers, verplegers en andere professionals niet voldoende meer aan hun 'echte werk' toekomen. Slechts een relatief bescheiden deel van hun werktijd staan ze voor de klas, surveilleren ze op straat of zijn ze actief met de verzorging van patiënten. Een groot en toenemend deel van hun tijd zijn ze bezig met het invullen van formulieren en logboeken en het afleggen van verantwoording aan de eigen organisatie, de inspectie, het ministerie of andere organisaties.

Kijk op de website over administratieve lastenvermindering van het Ministerie:

www.minbzk.nl/onderwerpen/dienstverlening-van/administratieve

---

Colofon

Stichting BeroepsEer

Hoe kunnen we de trots en daarmee de kwaliteit in ons werk terugkrijgen? Dat is de centrale vraag die de Stichting BeroepsEer op de maatschappelijke en politieke agenda wil krijgen. De Stichting BeroepsEer is een onafhankelijke, ongebonden netwerkbeweging, die bestaat uit Denkers, Bedenkers en Bemiddelaars.

De website van de Stichting, www.beroepseer.nl doet dienst als platform waar deelnemers uit diverse werkerreinen informatie kunnen uitwisselen en activiteiten ontplooiën.

Redactie Nieuwsbrief

Alexandra Gabrielli

Beheer Website

Lifesized en Thijs Jansen

Bestuur

Alexandrien van der Burgt-Franken (voorzitter)

Thijs Jansen (secretaris)

Gabriël van den Brink

Dorien Pessers

Jan Willem Wits

Chris van Overbeeke (penningmeester)

Contact

Stichting BeroepsEer

Tapijtweg 2

2597 KH Den Haag

info@beroepseer.nl

www.beroepseer.nl
